

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu **o maloletého W. V.**, nar. X., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom, za účasti matky E. P., trvale bytom H., t.č. Š. a starej matky E. V., bývajúcej v H., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. O. Š., advokátkou v H., **o úpravu styku**, vedenej na Okresnom súde v Humennom pod sp. zn. 19 P 399/2006, o dovolaní starej matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2007 sp. zn. 10 CoP 2/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie starej matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. mája 2007 sp. zn. 10 CoP 2/2007 **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Humenné rozsudkom z 19.12.2006 č.k. 19 P 399/2006-91 upravil styk matky s maloletým W. V. cez letné prázdniny v období od 3.7. od 9.00 hod. do 25.8. do 17.00 hod. v príslušnom kalendárnom roku, počas Vianočných sviatkov od 22.12. od 9.00 hod. do 3.1. do 17.00 hod. nasledujúceho roka a počas Veľkonočných sviatkov v období od veľkonočného štvrtka od 9.00 hod. do utorka nasledujúceho týždňa do 17.00 hod. v príslušnom kalendárnom roku tak, že stará matka je povinná maloletého na styk s matkou pripraviť, v stanovenom čase ho matke odovzdať pred bytom starej matky a po skončení styku je stará matka oprávnená maloletého od matky prevziať na tom istom mieste. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na strane matky nezistil žiadne osobnostné a ani

iné prekážky, ktoré by jej bránili uskutočňovať styk s maloletým W.. Je v záujme maloletého dieťaťa pre jeho optimálny vývin, aby sa obnovil, upevnil a ďalej rozvíjal jeho vzťah k matke, čo sa dá aktuálne uskutočniť len primeranou úpravou styku matky so synom. V rozsahu vyššie uvedenom preto upravil styk matky s maloletým dieťaťom.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 22. mája 2007 sp. zn. 10 CoP 2/2007 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Podľa názoru odvolacieho súdu, okresný súd náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci (dokazovanie vykonal v dostatočnom rozsahu) a vyvodil z neho aj správne právne závery. Jeho rozsudok považoval preto za vecne správny.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie stará matka maloletého dieťaťa. Navrhla rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedla, že dieťa odmieta žiť s matkou, ktorá býva v zahraničí. Vzhľadom na postoj k matke a na ochotu dieťaťa vypovedať pred súdom, navrhla, aby maloletý W. bol v konaní pred súdom vypočutý. Súd mu to však neumožnil, čo je v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa, konkrétne s jeho článkom 12 ods. 1 a 2. Poukázala na to, že matka styk s dieťaťom počas letných prázdnin nerealizovala, hoci rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Aj táto skutočnosť nasvedčuje tomu, že matka si zrejme uvedomuje odmietavý postoj dieťaťa k nej a že dieťa bolo potrebné v konaní vypočuť. Postupom, ktorý zvolili sudy nižších stupňov, došlo k porušeniu ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolanie z uvedeného dôvodu je prípustné a tiež opodstatnene podané.

Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa k dovolaniu starej matky uviedol, že súd ho uznesením z 19.9.2006 ustanovil za opatrovníka pre maloletého W. za účelom jeho zastupovania v tomto konaní. Poukázal na to, že Dohovor o právach dieťaťa v článku 12 ods. 2 a rovnako aj Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 100 ods. 3 pripúšťa vypočutie dieťaťa aj prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, pre ktorý postup sa okresný súd aj s prihliadnutím na ich vyjadrenie napokon rozhodol. Starej matke bola z ich strany opakovane ponúknutá psychologická pomoc, ako aj skúmanie názoru maloletého za pomoci psychológa, čo však stará matka nevyužila (nespolupracovala s referátom poradensko-psychologických služieb). Ich postup pri zisťovaní názoru maloletého dieťaťa bol vykonaný v zmysle § 21 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kurately.

Súdy nižších stupňov preto nekonali v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa a ani s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania, skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci stará matka napadla dovoláním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie podľa § 238 ods. 1 O.s.p. preto nie je prípustné. Nejde ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci nerozhodoval (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Nejedná sa ani o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Navyše, v posudzovanej veci dovolanie starej matky smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o úprave styku matky s maloletým dieťaťom.

Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní

rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Vyššie citované zákonné ustanovenie stanovuje neprípustnosť dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu (bez ohľadu na spôsob jeho rozhodnutia) v prípadoch, v ktorých ide o veci upravené Zákonom o rodine, pričom zároveň taxatívnym spôsobom vymenováva okruh vecí (rozsudky), ktoré ako výnimky spod tohto pravidla vylučuje.

V posudzovanom prípade ide nepochybne o vec upravenú Zákonom o rodine a nejedná sa o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva o zapretí rodičovstva alebo o osvojení. Obe podmienky vylučujúce podanie dovolania sú v danom prípade splnené, z ktorého dôvodu prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu je vylúčená aj podľa ustanovenia § 238 ods. 4 O.s.p.

V ustanovení § 237 O.s.p. sú vymenované vady, ktoré sú dôvodom prípustnosti dovolania smerujúceho proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolací súd, vzhľadom na zákonnú povinnosť vždy na tieto vady konania prihliadnuť, preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk tam uvedených. Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľky, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

Stará matka odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že hoci navrhla, aby maloletý W. bol v konaní pred súdom vypočutý, súdy tento dôkaz nevykonali. Týmto postupom mu neumožnili vyjadriť svoj názor, čo je v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa a tiež s ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p.

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (ale aj tých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, prípadne akým spôsobom, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie stará matka v danej veci aj využila (nebolo jej odňaté). Rozhodnutie o tom, či navrhnutý dôkaz bude vykonaný, prípadne akým spôsobom, zákon ponecháva súdu. Súd preto svojím postupom starú matku (nie maloleté dieťa) nevylúčil z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré jej Občiansky súdny poriadok priznáva.

Pokiaľ ide o maloletého W. V., tento bol v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom v zmysle uznesenia Okresného súdu Humenné z 19.9.2006 č.k. 19 P 399/2006-9.

Podľa § 100 ods. 3 O.s.p. ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého dieťaťa súd zisťuje prostredníctvom jeho zástupcu alebo príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, alebo výsluchom maloletého dieťaťa aj bez prítomnosti rodičov alebo iných osôb zodpovedných za výchovu maloletého dieťaťa.

Súd môže názor maloletého dieťaťa zisťovať, ak je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť, ho samostatne vyjadriť, nielen jeho výsluchom priamo na pojednávaní, ale aj prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí. Ktorý zo spôsobov, ako zistiť názor maloletého dieťaťa v konaní zvolí, je vecou súdu.

V posudzovanom prípade kolízny opatrovník nedoporučil, aby maloletý W. bol vypočutý priamo na súde, ale prostredníctvom psychológa, čo súd akceptoval. Napriek opakovane ponúknutej psychologickéj pomoci zo strany kolízneho opatrovníka, ktorého účelom malo byť aj skúmanie názoru maloletého W., stará matka túto možnosť nevyžila. Týmto svojím konaním sama vytvorila prekážku, aby maloleté dieťa bolo v konaní vypočuté postupom (prostredníctvom príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí),

ktorý zákon nevylučuje. Za tohto stavu, súdom nižších stupňov vytýkať, že v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa, nezistovali názor maloletého W., je preto nenáležitá.

Dovolací súd teda nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p. Rovnako nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až e/ a g/ ustanovenia § 237 O.s.p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je. Napokon dovolateľka vady uvedené v týchto zákonných ustanoveniach ani nenamietala.

Keďže v prejednávanej veci dovolanie starej matky smerovalo proti rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 veta prvá O.s.p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

O trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 a § 243b ods. 4 veta prvá O.s.p., lebo ide o konanie, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. marca 2008

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

